

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. birželio 3 d.
(OR. en)

9826/22

RHJ 5

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Dalykas: Santykiai su Jordanija

– Europos Sąjungos pozicija, kurios turi būti laikomasi 14-ajame
Asociacijos tarybos posėdyje

(2022 m. birželio 2 d., Amanas)

Delegacijoms pridedama Europos Sąjungos pozicija, kurios turi būti laikomasi 14-ajame ES ir Jordanijos asociacijos tarybos posėdyje.

14-ASIS ES IR JORDANIJOS ASOCIACIJOS TARYBOS POSĖDIS**(2022 M. BIRŽELIO 2 D., AMANAS)****Europos Sąjungos pareiškimas**

1. **Keturioliktojo ES ir Jordanijos asociacijos tarybos posėdžio** proga ES pakartoja, kad yra pasirengusi toliau plėtoti tvirtą ES ir Jordanijos partnerystę. ES strateginiai prioritetai, susiję su demokratinėmis, stabilesnėmis, žalesnėmis ir labiau klestinčiomis pietinėmis kaimyninėmis šalimis, yra išdėstyti peržiūrėtoje Europos kaimynystės politikoje¹, 2020 m. gruodžio 10–11 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose², 2021 m. vasario 9 d. Viduržemio jūros regiono darbotvarkėje dėl atnaujintos partnerystės su pietinėmis kaimyninėmis šalimis ir vėlesnėse – 2021 m. balandžio 16 d. Tarybos išvadose³.

2. **Europos Sąjunga ir Jordanija palaiko tvirtą abipusę partnerystę.** Tai liudija daugybė nuo 2019 m. birželio mėn. surengtų Jordanijos ir Europos Sąjungos institucijų posėdžių, be kita ko, įvykusių aukščiausiu lygmeniu, vyresniųjų pareigūnų dialogai, surengti daugiašalių ir regioninių forumų kontekste, 2021 m. gegužės mėn. įvykęs ES ir Jordanijos asociacijos komiteto posėdis ir 2020 bei 2021 m. surengti pakomitečių posėdžiai, taip pat bendras pirmininkavimas Viduržemio jūros sąjungai – visa tai pabrėžia mūsų tvaraus angažavimosi abipusę naudą.

3. Partnerystės prioritetai atspindi naujos plataus užmojo ir inovatyvios **Viduržemio jūros regiono darbotvarkės**, išdėstytos Bendrame Komisijos ir vyriausiojo įgaliotinio komunikate dėl pietinių kaimyninių šalių, tikslus. Ji padeda efektyviai ir laiku įgyvendinti ekonomikos ir investicijų plano⁴ pavyzdines iniciatyvas, kuriomis bus sustiprinta ES partnerystė su pietinėmis kaimyninėmis šalimis, įskaitant Jordaniją, ir bus lengviau apsaugoti mūsų bendrąsias gėrybes Viduržemio jūros regione. Naujoji darbotvarkė suteikia galimybių kurti naujas partnerystes dėl strateginių žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos prioritetų – taip bus prisidedama prie tvarumo, klestėjimo ir atsparumo.

¹ 2015 m. lapkričio 18 d. dok. JOIN(2015) 50 final.

² Dok. EUCO 22/20.

³ Dok. JOIN(2021) 2 final.

⁴ Bendras komunikatas „Atnaujinta partnerystė su pietinėmis kaimyninėmis šalimis. Nauja Viduržemio jūros regiono darbotvarkė“, JOIN(2021) 2 final, 2021 2 9.

4. Siekiant toliau stiprinti tvirtus ir daugialypius santykius, partnerystės prioritetais remiamas ES ir Jordanijos asociacijos susitarimo, kuriuo ši partnerystė bus grindžiama, įgyvendinimas. **ES ir Jordanijos partnerystės prioritetai yra bendros atsakomybės išraiška ir atspindi bendros erdvės – taikos, demokratijos ir žmogaus teisių, teisinės valstybės, klestėjimo ir stabilumo – bendrus tikslus.** Jie suteikia pagrindą mūsų nuolatiniam ir tvirtesniai angažavimuisi politinėje ir veiklos srityse, kartu sudarant sąlygas lanksčiai prisitaikyti prie kintančių aplinkybių.

5. Todėl ES ir Jordanija įsipareigoja toliau stiprinti savo dialogą ir bendradarbiavimą siekdamas trijų **vienas kitą papildančių tikslų, atspindėtų 2021–2027 m. ES ir Jordanijos partnerystės prioritetuose**: 1) stiprinti bendradarbiavimą stabilumo ir saugumo regione, įskaitant kovą su terorizmu, klausimais; 2) skatinti tvarų ekonominį stabilumą, aplinkos atžvilgiu tvarų, skaitmeninį, integracinį ir žiniomis grindžiamą ekonomikos augimą, švietimo kokybę ir deramų darbo vietų kūrimą ir 3) stiprinti gerą valdymą, teisinę valstybę, demokratinę reformą ir pagarbą žmogaus teisėms. Be to, bus toliau bendradarbiaujama įgyvendinant tam tikrus **kompleksinius prioritetus**, tokius kaip migracija ir judumas, be kita ko, toliau įgyvendinant partnerystę judumo srityje. Įvairiose angažavimosi su Jordanija srityse ES toliau teiks pirmenybę atsigavimui po COVID-19 krizės ir ekonominei, socialinei ir politinei pažeidžiamų grupių, jaunimo ir moterų įtraukčiai. Šiame kontekste ES pakartoja įsipareigojimą padėti Jordanijai, teikiant paramą Jordanijoje apsaugos statuso siekiantiems pabėgėliams ir stiprinant Jordanijos atsparumą.

6. **2019–2024 m. Europos Sąjungos politiniai prioritetai** (Sajungai skirta nauja 2019–2024 m. strateginė darbotvarkė⁵), skirti reaguoti į pagrindinius iššūkius, su kuriais ES susiduria, apima pavertimą ES modernia, neutralaus poveikio klimatui, efektyviai išteklius naudojančia ir konkurencinga ekonomika (Europos žaliasis kursas); tai ir migracijos klausimus, atvirumą skaitmeninei transformacijai investuojant į verslą, mokslinius tyrimus ir inovacijas; ES santykių su kaimyninėmis šalimis ir partneriais intensyvinimą ir pagrindinių teisių ir teisinės valstybės puoselėjimą. Šiais prioritetais bus grindžiamas ir ES bendradarbiavimas su Jordanija.

7. ES ir Jordanija remsis savo partneryste. ES pripažįsta Jordanijos politinių ir ekonominių reformų darbotvarkių įgyvendinimo pagal Politinės sistemos modernizavimo karališkojo komiteto, Nacionalinės vizijos ir strategijos „2025 m. Jordanija“ ir 20214–2024 m. Vyriausybės orientacinės vykdomosios programos (GIEP) rekomendacijas svarbą ir yra pasirengusi remti jų įgyvendinimą.

⁵ 2019 m. birželio 20 d. dok. EUCO 9/19.

8. 2022 m. gegužės 10 d. Europos Sąjungos surengtoje **VI Briuselio konferencijoje dėl Sirijos ir viso regiono ateities** ES tarptautinės bendruomenės vardu dar kartą pripažino ypatingą Jordanijos žmonių ir valdžios institucijų dosnumą suteikiant prieglobstį Sirijos pabėgėliams. ES pakartoja, kad dar nėra sąlygų tam, kad pabėgėliai galėtų grįžti saugiai, oriai ir savanoriškai, laikantis tarptautinės teisės ir JT standartų. ES toliau remis Jordanijos holistinį požiūrį į pabėgėlių krizę, atsižvelgdama į Europos Komisijos komunikate dėl Migracijos ir prieglobsčio pakto⁶ išdėstytas išorės aspekto sudedamąsias dalis, ir toliau remis Jordanijos pastangas kuo labiau padidinti poveikį, be kita ko, kalbant apie pagrindinius abipusius įsipareigojimus, priimtus šioje ir ankstesnėse konferencijose. ES toliau padės Jordanijai teikdama paramą pabėgėliams ir pažeidžiamoms priimančiosioms bendruomenėms, siekiančioms apsaugos ir pagalbos Jordanijoje, ir kartu stiprindama Jordanijos atsparumą ir socialinę sanglaudą, be kita ko, nuolat prisidėdama prie COVID-19 pandemijos padarinių švelninimo. ES ir Jordanija toliau sieks tvarių sprendimų pabėgėlių ir priimančiųjų bendruomenių atžvilgiu, *inter alia*, toliau remdamos įtraukius nacionalinius požiūrius į politikos formavimą ir programavimą, kiek tai susiję su galimybėmis įsidarbinti, naudotis socialinėmis paslaugomis, gauti išsilavinimą, taip pat su pragyvenimu ir savarankiškumu. Mūsų bendra nuomone, tai užtikrins galimybę taikyti tvaresnius įtraukius požiūrius ir prisidės prie atsparesnės ekonomikos ir visuomenės.

9. 2021 m. surengtoje V Briuselio konferencijoje tarptautinė bendruomenė pažadėjo skirti 5,3 mlrd. EUR 2021 m. ir vėliau. Iš šios sumos 3,7 mlrd. EUR įsipareigojo suteikti ES: 1,12 mlrd. EUR – Europos Komisija ir 2,6 mlrd. EUR – ES valstybės narės. Apskritai ES tebėra didžiausia paramos teikėja – nuo 2011 m., kai krizė prasidėjo, jos padariniams šalinti ji kolektyviai sutelkė 24,9 mlrd. EUR humanitarinės pagalbos ir pagalbos stabilizavimui ir atsparumui sumą. Nuo krizės Sirijoje pradžios ES skyrė Jordanijai beveik 3,5 mlrd. EUR, iš kurių 1,2 mlrd. EUR skirta reaguojant į krizę Sirijoje, įskaitant humanitarinę pagalbą ir paramą pažeidžiamų priimančiųjų bendruomenių atsparumui ir pabėgėliams iš Sirijos, visų pirma panaudojant ES regioninį patikos fondą, sukurtą reaguojant į krizę Sirijoje, ir apie 1,3 mln. EUR dydžio dvišalės pagalbos sumą.

10. ES išlieka visapusiškai įsipareigojusi politiškai ir finansiškai remti **Jungtinių Tautų pagalbos ir darbų agentūrą Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose** (UNRWA), kuri yra itin svarbus organas reaguojant į Palestinos pabėgėlių žmogaus socialinės raidos ir apsaugos poreikius. Šiuo atžvilgiu 2021 m. lapkričio 17 d. ES ir UNRWA pasirašė bendrą deklaraciją⁷. ES labai vertina Jordanijos vaidmenį užtikrinant tvarią paramą UNRWA, taip pat priimant Palestinos pabėgėlius ir įsileidžiant UNRWA būstinę. ES taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad Palestinos pabėgėlių ir pačios UNRWA padėtis tebėra sudėtinga ES pripažįsta ir itin vertina labai svarbų Jordanijos indėlį palaikant saugumą, stabilumą ir vystymąsi regione – tai atsispindi jos tradiciniame įsipareigojime Artimųjų Rytų taikos procesui ir jos pastangose švelninti humanitarinius krizės Sirijoje, Irake ir Libane padarinius.

⁶ 2020 m. rugsėjo 23 d. dok. COM (2020) 609 final.

⁷ Bendra ES ir UNRWA deklaracija dėl ES paramos UNRWA (2021–2024 m.)

11. ES giria Jordaniją už jos pastangas sveikatos srityje reaguojant į COVID-19, be kita ko, Jordanijoje priglautų pabėgėlių atžvilgiu. ES parėmė nacionalinį **pasirengimo COVID-19 ir reagavimo į COVID-19** planą Jordanijoje, prisidėdama prie darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo remdama kokybišką, lygiateisišką ir įperkamą sveikatos priežiūros paslaugų teikimą Sirijos pabėgėliams ir pažeidžiamiems jordaniečiams ir padėdama Sveikatos apsaugos ministerijai kovoti su pandemija. ES padėjo Sveikatos apsaugos ministerijai įsigyti 2021 m. rutinei imunizacijai skirtų vakcinų 20 proc. gyventojų, gyvenančių Jordanijoje. ES parėmė 438 000 COVID-19 vakcinų dozių įsigijimą pasinaudojant priemone COVAX, finansuojant ES regioninio patikos fondo, sukurto reaguojant į krizę Sirijoje, lėšomis; tokiu būdu Jordanija tapo viena iš pirmųjų pasaulio šalių, pradėjusių pabėgėlių skiepijimą nuo COVID-19. **Padėdama Jordanijai reaguoti į pandemijos poveikį**, ES parūpino 418 mln. EUR reagavimui į ekstremaliąją situaciją, sveikatos priežiūros sistemos stiprinimui ir socioekonominio poveikio šalinimui. ES ragina Jordaniją švelninant su COVID-19 susijusius apribojimus kartu nedelsiant panaikinti apsaugos potvarkius.

12. Kalbant apie **Rusijos karinę agresiją prieš Ukrainą**⁸, ES kuo griežčiausiai pasmerkė šią neišprovokuotą ir nepateisinamą agresiją, kuri šturkščiai pažeidžia tarptautinę teisę ir Jungtinių Tautų Chartijos principus, taip pat kenkia saugumui ir stabilumui Europoje ir visame pasaulyje. ES reikalauja, kad Rusija nedelsdama nutrauktų karinius veiksmus, besąlygiškai atitrauktų visas pajėgas ir karinę įrangą iš visos Ukrainos teritorijos ir visapusiškai gerbtų Ukrainos teritorinį vientisumą, suverenitetą ir nepriklausomybę nepažeisdama tarptautiniu mastu pripažintų jos sienų. ES labai apgailėstauja dėl Rusijos agresijos sukeltų tragiškų mirčių ir žmonių kančių. Rusijos karinė agresija prieš Ukrainą privertė milijonus žmonių palikti savo namus.

12a. Šiame kontekste ES palankiai vertina Jordanijos paramą 2022 m. kovo 2 d.⁹ ir 2022 m. kovo 24 d.¹⁰ Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucijoms, kuriose reikalaujama, kad Rusija nedelsdama nutrauktų karinę agresiją prieš Ukrainą, ir kuriose raginama užtikrinti civilių apsaugą ir galimybes teikti humanitarinę pagalbą Ukrainoje. ES yra įsitikinusi, kad Jordanija toliau teiks paramą daugiašaliuose forumuose šiuo atžvilgiu, ir ragina Jordaniją pasmerkti Rusijos agresiją prieš Ukrainą.

13. ES yra susirūpinusi dėl Rusijos valstybinių subjektų remiamos dezinformacijos veiklos ir masinio manipuliavimo informacija, šiais veiksmais siekiant pateisinti ir paremti Rusijos karinę agresiją prieš Ukrainą, taip pat pakenkti ES pozicijai šiuo klausimu, orientuojantis į ES ir kaimyninių šalių visuomenes ir labai iškreipiant faktus bei jais manipuluojant. Didelį susirūpinimą kelia tai, kad Krekliui palankūs melaginti naratyvai intensyviai skleidžiami žiniasklaidoje ir socialiniuose tinkluose arabų kalba visame Artimųjų Rytų ir Šiaurės Afrikos regione, įskaitant Jordaniją. ES yra pasirengusi keistis su Jordanija ir visais partneriais savo patirtimi ir ekspertinėmis žiniomis apie tai, kaip kovoti su Krekliui palankia dezinformacija.

⁸ 2022 vasario 24 d. dok. EUCO 18/22 ir 2022 m. kovo 25 d. dok. EUCO 1/22.

⁹ 2022 m. kovo 2 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucija GA/12407.

¹⁰ 2022 m. kovo 24 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucija GA/12411.

Bendradarbiavimo regioninio stabilumo ir saugumo srityje, įskaitant kovą su terorizmu, stiprinimas

14. ES pakartoja labai vertinanti aktyvų Jordanijos diplomatinį vaidmenį, be kita ko, jos konstruktyvų ir veiksmingą angažavimąsi **Jungtinėse Tautose**, siekiant visuotinio gėrio, daugiašališkumo ir taisyklėmis grindžiamos tvarkos. ES ir Jordanija yra tvirtos partnerės užsienio ir saugumo politikoje ir sieks stiprinti bendradarbiavimą stabilumo ir saugumo regione, įskaitant kovą su terorizmu, klausimais.

15. ES giria Jordaniją už konstruktyvų vaidmenį, kurį ji atlieka nuo 2012 m. kaip viena iš Viduržemio jūros sąjungos (VJS) bendrapirmininkių. ES ir Jordanija, kartu pirmininkaudamos Viduržemio jūros sąjungai, toliau konstruktyviai bendradarbiaus, kad paskatintų tvirtą partnerystę visame Viduržemio jūros regione. VJS padidino politinę atsakomybę ir parengė reikšmingų sprendimų, kuriais siekiama kovoti su bendrais iššūkiais ir sukurti bendrų galimybių svarbiose srityse, pavyzdžiui, aplinkos apsaugos ir vandentvarkos, deramo darbo vietų kūrimo, jaunimo įtraukties ir moterų įgalėjimo.

16. ES pripažįsta **Jordanijos strateginį vaidmenį užtikrinant regiono stabilumą** ir toliau aktyviai koordinuos veiksmus su Jordanija ieškant teisingo ir visapusiško Izraelio ir Palestinos konflikto sprendimo, grindžiamo dviejų valstybių sambūviu, kuriuo bus užbaigta okupacija, ir kurio pagrindu Izraelio Valstybė ir nepriklausoma, demokratinė, gretima, suvereni ir perspektyvi kaimyninė Palestinos Valstybė taikiai ir saugiai gyvuotų greta, pripažindamos viena kitą, o Jeruzalė ateityje būtų abiejų valstybių sostinė. ES ir jos valstybės narės ir toliau laikysis tarptautinio konsensuso dėl Jeruzalės, įtvirtinto atitinkamose Jungtinių Tautų Saugumo tarybos (JT ST) rezoliucijose įskaitant JT ST rezoliuciją 478, kol bus galutinai išspręstas Jeruzalės statuso klausimas. ES primena ypatingą šventų vietų reikšmę ir primygtinai ragina išlaikyti 1967 m. nustatytą *status quo* Šventyklos kalno (*Haram al-Sharif*) atžvilgiu, laikantis ankstesnių susitarimų ir atsižvelgiant į ypatingą Jordanijos vaidmenį, kuris taip pat pripažintas 1994 m. Jordanijos ir Izraelio taikos sutartyje.

16a. ES palankiai vertina trišalį Jordanijos, Egipto ir Irako bendradarbiavimą ir jo indėlį užtikrinant regiono stabilumą.

17. ES dar kartą patvirtina, kad primygtinai būtinas perspektyvus, įtikimas ir įtraukus politinis **krizės Sirijoje** sprendimas, laikantis Ženevos komunikato ir Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos 2254 visų aspektų, ir tęs bendradarbiavimą su Jordanija, kad šis sprendimas būtų įgyvendintas. 2022 m. sausio 24 d. ES užsienio reikalų taryba pakartojo, kad tol, kol Sirijos režimas nepradės siekti konflikto politinio sprendimo, normalizuoti santykių, panaikinti sankcijų ar pradėti atstatymo bus neįmanoma. ES ir toliau ragina laikytis susitarimo dėl padėties deeskalavimo šiaurės vakaruose, užtikrinti stabilumą Pietų Sirijoje, nes tai ypač svarbu Jordanijai, apsaugoti civilius gyventojus ir užtikrinti sąlygas nekliudomai, saugiai ir tvariai teikti humanitarinę pagalbą. Be to, ES ragina stabilizuoti padėtį šiaurės rytų Sirijoje ir primena savo visapusišką įsipareigojimą kovoti su vėl atgimusia „Da’esh“, imantis veiksmų Tarptautinėje koalicijoje prieš „Da’esh“. Sumažinus smurtą bus prisidėta prie pastangų remti JT tarpininkaujamą politinį procesą Ženevoje, kad būtų rastas ilgalaikis konflikto sprendimas. ES pripažįsta Jordanijos susirūpinimą dėl saugumo, ypač susijusį su narkotikų kontrabanda. Tuo pačiu metu ES ir toliau remia Jungtinių Tautų specialiojo pasiuntinio G. O. Pederseno pastangas, be kita ko, jo pasiūlytą „žingsnis po žingsnio“ politiką.

17a. ES pripažįsta Sirijos pabėgėlių teisę saugiai, savanoriškai ir oriai grįžti į savo namus, kai tik bus užtikrintos Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro nustatytos sąlygos grįžimui, ir toliau skatins bendradarbiavimą regione visų sirų labui. ES pažymi, kad šiuo metu dėl nuolatinių tarptautinės humanitarinės teisės ir kitų žmogaus teisių pažeidimų tokių sąlygų pabėgėlių grįžimui pagal tarptautinę teisę dar nėra. ES pripažįsta itin svarbų Jordanijai ir kitoms šalims, priimančioms nuo konflikto pabėgusius Sirijos pabėgėlius, tenkanti vaidmenį ir geria Jordanijos vyriausybę ir gyventojus už tai, kad jie tiek daug metų priima ir įkurdina sirus. ES ragina Jordaniją toliau laikytis įtraukaus požiūrio priimant Sirijos pabėgėlius.

18. ES pažymi, kad Jordanijai ir toliau gresia **terorizmo** ir smurtinio ekstremizmo keliamos grėsmės. ES palankiai vertina Jordanijos daugialypį požiūrį, be kita ko, jos dalyvavimą Tarptautinėje kovos su „Da’esh“ koalicijoje, nes ši teroristų grupė, nors ir praradusi savo teritorinę įtaką, ir toliau veikia per sukilėlius Irake, Sirijoje, o per savo narių grupes – kitose pasaulio vietose, įskaitant Afriką ir Aziją. ES taip pat vertina Jordanijos vaidmenį skatinant smurtinio ekstremizmo prevenciją Jungtinėse Tautose. ES itin palankiai vertina Jordanijos, visų pirma Jo Didenybės Karaliaus Abdula II vaidmenį Akabos procese, ir jo įsipareigojimą įgyvendinti Kraistčerčo raginimą imtis veiksmų. ES pakartoja savo poziciją, kad imantis visų kovos su terorizmu priemonių privalo būti visapusiškai laikomasi tarptautinės teisės, visų pirma tarptautinės žmogaus teisių teisės, humanitarinės teisės ir tarptautinės pabėgėlių teisės¹¹.

¹¹ 2020 m. birželio 15 d. Tarybos išvados dėl ES išorės veiksmų terorizmo ir smurtinio ekstremizmo prevencijos ir kovos su jais srityje (dok. 8868/20).

19. ES ir Jordanija tęs bendradarbiavimą **smurtinio ekstremizmo**, ypač tarp jaunimo ir vaikų, prevencijos ir **kovos su juo** srityje. ES ragina Jordaniją nuolat šalinti radikalėjimą skatinančius veiksmus laikantis visą visuomenę apimančio požiūrio. ES ragina Jordaniją stiprinti savo reglamentavimo ir institucinę sistemą, kad būtų užkirstas kelias pinigų plovimui ir terorizmo finansavimui ir su tuo kovojama, skubiai pašalinti trūkumus, kuriuos 2021 m. spalio mėn. nustatė Finansinių veiksmų darbo grupė (FATF), ir laikytis kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu tarptautinių standartų. ES ir toliau padės Jordanijai šiuo atžvilgiu ir teiks techninę pagalbą bei ekspertines žinias per Pasaulinę kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priemonę, kad Jordanija būtų greitai pašalinta iš atitinkamo sąrašo. ES ragina Jordanijos valdžios institucijas pradėti derybas su Europolu dėl darbinio susitarimo, kad būtų palengvintas struktūrinis bendradarbiavimas, taip pat pradėti derybas su Europos Komisija dėl tarptautinio susitarimo, kad Europolas ir Jordanija galėtų keistis asmens duomenimis.

20. ES yra įsipareigojusi didinti savo paramą Jordanijai visais klausimais, susijusiais su **integruotu sienų valdymu**, be kita ko, siekiant stabilizuoti Jordanijos išorės sienas ir kovoti su regione kylančia prekybos narkotikais grėsme, laikantis tarptautinės žmogaus teisių teisės, humanitarinės teisės ir tarptautinės pabėgėlių teisės. ES ir Jordanija tęs savo bendradarbiavimą aviacijos saugumo srityje.

Tvaraus ekonominio stabilumo, žaliojo, skaitmeninio, integracinio ir žiniomis grindžiamo ekonomikos augimo, švietimo kokybės ir deramų darbo vietų kūrimo skatinimas

21. **COVID-19 pandemija** dar labiau padidino spaudimą sveikatos priežiūros, švietimo ir ekonomikos sektoriams. ES tęs bendradarbiavimą su Jordanija, šaliai dedant atsigavimo po krizės pastangas, pabrėžiant žaliąją ir skaitmeninę transformaciją, didinant atsparumą ir įtraukiai kuriant gerovę bei sudarant deramo darbo galimybes. 2022 m. vasario 16 d. Europos Komisija priėmė įgyvendinimo sprendimą, kuriuo pripažįstamas Jordanijos skiepavimo pažymėjimų lygiavertiškumas ir šalis prijungiama prie ES skaitmeninių COVID pažymėjimų sistemos.

22. ES ragina Jordaniją veiksmingai įgyvendinti ekonomines ir administracines reformas ir šiuo tikslu primena savo paramą ir norą glaudžiai bendradarbiauti su Europos paramos teikėjais ir tarptautinėmis finansų įstaigomis siekiant toliau koordinuoti ir derinti kolektyvinę paramą, kad Jordanijai būtų padedama laiku padaryti konkrečią pažangą įgyvendinant savo reformų prioritetus. Taip pat šiuo tikslu turėtų būti visapusiškai pasinaudojama įvairių rūšių finansinės paramos galimybėmis, kurias ES suteikia savo kaimynystės priemonės partneriams.

23. ES ragina Jordaniją, vykdant tvirtesnę tarpžinybinį veiksmų koordinavimą ir naudojantis nuolatine ES parama, įgyvendinti labiausiai reikalingas struktūrines reformas, daugiausia dėmesio skiriant geresniam viešųjų paslaugų teikimui ir išteklių valdymui, atskaitomybei ir skaidrumui, verslo ir investicijų aplinkos gerinimui ir darbo vietų, ypač jaunimui ir moterims, kūrimui, be kita ko, žiniomis grindžiamuose sektoriuose. Socialinė apsauga, deramos darbo sąlygos ir darbo užmokestis yra esminiai pragyvenimo šaltinių apsaugos ir privačiojo sektoriaus bei investicijų skatinimo aspektai; tai turėtų atsispindėti būsimuose darbo teisės daliniuose pakeitimuose.

24. ES itin palankiai vertina ir remia iniciatyvas, kuriomis siekiama didinti **moterų dalyvavimą** viešajame sektoriuje, įskaitant ekonomikos ir politikos sritis vietos ir nacionaliniu lygmenimis, be kita ko, didinti dirbančių ir sprendimus priimančių moterų skaičių, atsižvelgiant į Bendrą komunikatą „2021–2025 m. ES veiksmų planas dėl lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo vykdant ES išorės veiksmus“¹². Tai yra svarbus žingsnis skatinant lyčių lygybę ir tikėtina, kad tai padidins ekonominės veiklos lygį ir prisidės prie Jordanijos ekonomikos augimo. ES atkreipia dėmesį į ypatingą pilietinės visuomenės organizacijų ir aktyvistų darbo svarbą remiant moterų teises ir skatinant lyčių lygybę. ES palankiai vertina 2020–2025 m. nacionalinę strategiją dėl Jordanijos moterų ir 2022 m. konstitucijos dalinius pakeitimus, ir ragina Jordaniją toliau daryti pažangą siekiant moterų teisių lygybės, jų dalyvavimo ekonominėje veikloje ir socialinį įgalėjimo. ES ragina Jordaniją ir yra pasirengusi remti Jordanijos pastangas skatinti lyčių lygybę, be kita ko, tobulinant teisės aktų sistemą, praktiškai įgyvendinant nacionalinius įstatymus ir vykdant darbo rinkos reformas, kuriomis būtų panaikintos moterų ir jaunimo užimtumo kliūtys.

25. Sėkmingai įgyvendinus dvi **makrofinansinės pagalbos** (MFP) Jordanijai programas (180 mln. EUR ir 200 mln. EUR vertės), kurių lėšos buvo visiškai išmokėtos atitinkamai 2015 m. ir 2019 m., 2020 m. ES Jordanijai skyrė 700 mln. EUR makrofinansinę pagalbą. ES nusprendus padidinti paramą Jordanijai, dėl COVID-19 pandemijos į jau sutartą 500 mln. EUR vertės trečiąją MFP programą papildomai įtraukta 200 mln. EUR suma. Pirmosios dvi 250 mln. EUR dydžio sumos buvo išmokėtos atitinkamai 2020 m. lapkričio mėn. ir 2021 m. liepos mėn. Trečioji 200 mln. EUR dydžio suma turi būti skirta iki 2023 m. balandžio mėn. MFP teikiama su sąlyga, kad bus imtasi tam tikrų struktūrinių reformų priemonių viešųjų finansų valdymo, komunalinių paslaugų, socialinės bei darbo rinkos politikos, taip pat valdymo srityse, dėl kurių su Jordanijos valdžios institucijomis susitarta Susitarimo memorandume. Tai svarbu siekiant skatinti reformas, kuriomis šalies ekonomika taptų atsparesnė ir pajėgtų įveikti iššūkius, su kuriais susiduriama.

¹² 2020 m. lapkričio 25 d. bendras komunikatas (dok. JOIN(2020) 17 final).

26. ES toliau skatins **dvišalių prekybos ir investicinių santykių** su Jordanija **stiprinimą** kaip svarbią investicijų, ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo skatinamąją priemonę. ES toliau rems Jordanijos pastangas gerinti jos eksporto rezultatus didinant bendruosius eksporto pajėgumus bei konkurencingumą ir labiau integruojantis į pasaulines vertės grandines. Šiuo tikslu ES rems Jordanijos pastangas padėti Jordanijos gamintojams atitikti konkrečius techninius, sanitarinius ir fitosanitarinius reikalavimus, kad verslo subjektai galėtų visapusiškiau pasinaudoti Jordanijai jau užtikrinto lengvatinio patekimo į ES rinką teikiama nauda. ES primena, kad svarbu tinkamai įgyvendinti pagal Asociacijos susitarimą sukurtą laisvosios prekybos erdvę, be kita ko, užtikrinant skaidrią ir nuspėjamą reglamentavimo aplinką ūkio subjektams, ir yra pasirengusi išnagrinėti pasiūlymus dėl papildomų veiksmų siekiant abipusiai palengvinti dvišalę prekybą ir investicijas, įskaitant esamos laisvosios prekybos erdvės stiprinimą.

27. ES giria Jordaniją už jos pastangas įtraukiai palengvinti pabėgėlių galimybes įsidarbinti oficialiojoje darbo rinkoje bei dalyvavimą joje ir ragina tęsti šias pastangas. ES palankiai vertina didelę pažangą, padarytą 2021 m. užregistruojant rekordinį 62 000 darbo leidimų Sirijos pabėgėliams skaičių ir ragina Jordaniją išnagrinėti galimybę atverti papildomus sektorius, kad būtų sudarytos sąlygos dalyvauti darbo rinkoje, nes tai duotų abipusės naudos. Be to, ES ragina Jordaniją toliau dėti pastangas siekiant sumažinti dokumentų neturinčių pabėgėlių skaičių. ES ragina Jordaniją intensyviai pastangas siekiant toliau įgyvendinti supaprastintų kilmės taisyklių sistemą, viešai paskelbti apie jos privalumus potencialiems privačiojo sektoriaus investuotojams ir toliau vykdyti bendresnio pobūdžio iniciatyvas siekiant pagerinti investicinę aplinką, nes tai taip pat galėtų duoti didesnės šalutinės naudos visai ekonomikai, neapsiribojant kilmės taisyklių iniciatyva. ES tebėra pasirengusi, glaudžiai bendradarbiaudama su Jordanijos valdžios institucijomis, išnagrinėti kitas išmatuojamas priemones, atitinkančias su minėta sistema siejamą įdarbinimą, atsižvelgiant į sąžiningas darbo sąlygas.

28. ES toliau rems politiką ir programas, kuriomis siekiama gerinti galimybes dalyvauti **darbo rinkoms pritaikyto švietimo ir profesinio rengimo bei mokymo sistemoje** ir gerinti jos kokybę, daugiau dėmesio skiriant analitiniam mastymui, verslumui, privačiojo sektoriaus vystymui ir naujoms technologijoms, visų pirma siekiant gerinti jaunimo užimtumo galimybes.

29. Be to, bus toliau stengiamasi didinti **studentų ir darbuotojų judumą**, taip pat vykdyti gebėjimų stiprinimo projektus pasitelkiant „Erasmus+“ ir kitas programas. ES ypač palankiai vertina tai, kad Jordanijos universitetai iki 2020 m. sėkmingai įgyvendino programos „Erasmus+“ gebėjimų stiprinimo kryptį, ir tikisi, kad nuo 2021 m. jie aktyviai dalyvaus naujojoje programoje, kuri taip pat suteiks galimybių Jordanijos ir Europos profesinio rengimo ir mokymo įstaigų, taip pat jaunimo organizacijų bendradarbiavimui.

30. ES tęs glaudų bendradarbiavimą su Jordanija, kad padėtų užtikrinti, jog visi šalyje gyvenantys vaikai, mergaitės ir berniukai, be išimčių turėtų lygias galimybes lankyti mokyklą ir įgyti **kokybišką pagrindinį išsilavinimą**. ES suteikė didelę paramą mokykloms statyti, sudaryti sąlygas Sirijos moksleivių priėmimui į formaliojo švietimo sistemą sąlygoms sudaryti, taip pat mokytojams įdarbinti ir rengti. ES yra pasirengusi remti pastangas plėtoti ir modernizuoti švietimo programą, be kita ko, atsižvelgiant į konstitucijos dalinius pakeitimus, visų pirma skatinti vaikų pilietinį ugdymą, parengti juos būti aktyviais ir atsakingais piliečiais, taip prisidedant prie pastangų modernizuoti Jordanijos politinę sistemą.

31. ES tebėra pasirengusi stiprinti **mokslių tyrimų ir inovacijų** integravimą į švietimo ir į techninio bei profesinio rengimo ir mokymo programas, taip pat į viešojo ir privačiojo sektorių investicijas. Glaudesnis mokslinių tyrimų bei inovacijų centrų ir mažųjų bei vidutinių įmonių bendradarbiavimas turės teigiamo poveikio Jordanijos konkurencingumui. ES ragina Jordaniją pasinaudoti visomis programos „Europos horizontas“ ir judumo bei partnersčių mokslinių tyrimų srityje iniciatyvų teikiamomis galimybėmis, taip pat prisijungti prie ES programos „Kūrybiška Europa“.

32. ES palankiai vertina tai, kad 2018 m. gruodžio 11 d. buvo pasirašytas Jordanijos dalyvavimo **Partnerystės mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje Viduržemio jūros regione (PRIMA)** įgyvendinimo susitarimas, kuriuo Jordanijai sudarytos galimybės įsitraukti į plataus užmojo bendrai finansuojamų mokslinių tyrimų itin svarbiose vandentvarkos ir jos sąsajų su žemės ūkio ir maisto gamybos sektoriais srityse darbotvarkę.

33. ES palankiai vertina tai, kad Jordanija yra suinteresuota bendradarbiauti kosmoso, be kita ko, Europos geostacionarinės navigacinės tinklo sistemos (EGNOS)/GALILEO, srityje, ir tikisi pradėti derybas dėl EGNOS aprėpties išplėtimo įtraukiant Jordaniją ir platesnį regioną.

34. ES palankiai vertina didelę Jordanijos pažangą įgyvendinant nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus. Kova su klimato kaita tebėra vienas iš svarbiausių ES prioritetų. Iki šiol priimtose priemonėse, įskaitant Aplinkos atžvilgiu tvaraus augimo planą, yra svarbūs žingsniai pereinant prie tvarios ir neutralaus poveikio klimatui ekonomikos. ES siekia intensyvinti bendradarbiavimą su Jordanija, kad paspartintų perėjimą prie švarios energijos ir paskatintų žaliajo ekonomikos gaivinimo politiką. Bendrų veiksmų Jordanijoje prioritetai bus prisitaikymo prie klimato kaitos pajėgumų didinimas ir nelaimių rizikos mažinimas, taip pat kova su aplinkos būklės blogėjimu. ES nori tęsti aktyvią veiklą šiose srityse: atsinaujinančiosios energijos ir energijos vartojimo efektyvumo (derinant su 2020–2030 m. Jordanijos energetikos sektoriaus strategija), elektros energijos tinklų sujungimo ir perėjimo prie saugios ir tvarios mažo anglies dioksido kiekio ekonomikos. ES remia efektyviu išteklių naudojimu grindžiamą augimą, tvarų gamtos išteklių valdymą ir **aplinkos atžvilgiu tvaraus augimo** darbotvarkę Jordanijoje. ES stiprins strateginį bendradarbiavimą su tarptautinėmis finansų įstaigomis ir privačiuoju sektoriumi, siekdama remti tvarių investavimo galimybių plėtojimą pagal nacionalinius prioritetus. ES bendradarbiaus su Jordanija plėtojant novatoriškus mokslinius tyrimus ir žiniomis pagrįstus sprendimus kovos su klimato kaita srityje ir remiant perėjimą prie švarios, saugios ir tvarios energijos.

35. ES remia **aplinkos klausimų integravimą** į vystomus sektorius, visų pirma vandens tiekimo, be kita ko, nuotekų valymo ir tinklų, kietųjų atliekų tvarkymo ir žaliosios energijos sprendimų. Pripažindama aprūpinimo vandeniu saugumo Jordanijoje svarbą, ES pakartoja esanti pasirengusi bendradarbiauti su Jordanija, kad būtų toliau gerinamas vandens išteklių valdymo veiksmingumas bei tvarumas, ir todėl remia Europos komandos iniciatyvą „Tvari vandentvarka“ ir vadovaudamasi šia iniciatyva – **Akabos ir Amano vandens gėlinimo ir tiekimo** (AAWDC) projekto įgyvendinimą. ES džiaugiasi teigiamais 2022 m. kovo 31 d. paramos šiam projektui teikėjų konferencijos rezultatais ir, be šia proga paskelbto įsipareigojimo, ji tebėra pasiryžusi toliau jį remti. Šiomis konkrečiomis aplinkybėmis ES skatina patikimą vandentvarką vykdydama kelias anksčiau pradėtas arba tuo pačiu metu vykdomas sektorių reformas, kad būtų užtikrintas projekto veiksmingumas ir gyvybingumas – rekonstruojamas nacionalinis vandens tinklas, vykdoma kainodaros reforma ir žemės ūkio reforma siekiant sumažinti vandens švaistymą; ES yra pasirengusi remti šioje srityje dedamas pastangas. ES taip pat pakartoja remianti regioninius projektus, kurie, siekiant skatinti regioninį bendradarbiavimą, taip pat gali būti naudingi Palestinei (pvz., Karaliaus Husseino tilto atnaujinimas). ES taip pat palankiai vertina Jordanijos susitarimą įsteigti „ES ir Jordanijos investavimo platformą“ – forumą būsimiems investiciniams projektams identifikuoti ir parengti, atsižvelgiant į Jordanijos nacionalinius prioritetus ir koordinuojant veiksmus su dvišaliais ir daugiašaliais paramos teikėjais; tai taip pat sudarytų sąlygas Jordanijai visapusiškai pasinaudoti Kaimynystės investavimo platformos ir naujos „Europos darnaus vystymosi fondo +“ (EDVF+) garantijų sistemos teikiamomis galimybėmis.

Gero valdymo, teisinės valstybės, demokratinės reformos ir pagarbos žmogaus teisėms stiprinimas

36. Pagarba **demokratijos principams, pagrindinėms laisvėms bei žmogaus teisėms** yra vienas iš pagrindinių ES ir Jordanijos asociacijos susitarimo ramsčių. ES ir toliau labai vertina nuolatinį dialogą politiniu ir vyresniųjų pareigūnų lygmeniu ir toliau ragins dėti pastangas stiprinti teisinę valstybę, didinti skaidrumą ir steigti veiksmingas bei atskaitingas institucijas, kartu apsaugant ir propaguojant žmogaus teises visiems, bei šias pastangas remti. ES palankiai vertintų tolesnį bendradarbiavimą su Jordanija šiuo atžvilgiu. ES gerai vertina dedamas pastangas propaguoti veiksmingą, nepriklausomą ir gerai veikiančią teismų sistemą – šios pastangos turėtų būti dedamos ir toliau; tuo pačiu metu ES tęs bendradarbiavimą su Jordanija, kad būtų raginama plėsti teisinės pagalbos sistemą, taip pat remiant pilietinės visuomenės vaidmenį šioje srityje. ES toliau remi Jordaniją įgyvendinant jos teisingumo reformos strategiją, be kita ko, remdama teisinės valstybės bei saugumo sąsają ir tarptautinį teisminį bendradarbiavimą. Atsižvelgdama į tai, ES pabrėžia, kad reikia ne tik užtikrinti skaidrumą ir teisinės apsaugos priemones visais baudžiamųjų bylų nagrinėjimo etapais, be kita ko, Valstybės saugumo teismuose, bet ir nustatyti teisinės apsaugos priemones, taikomas administracinio sulaikymo atvejais, kartu atkreipdama dėmesį į tai, kad reikia apriboti administracinio sulaikymo taikymą ir užtikrinti tokių bylų teisminę priežiūrą.

37. ES palankiai vertina Jordanijos vadovybės iškeltus tikslus, susijusius su politiniu modernizavimu, **Parlamento vaidmens stiprinimu** ir **politinių partijų sistemos** skatinimu šalyje. Šiuo atžvilgiu ES palankiai vertina Politinės sistemos modernizavimo karališkojo komiteto rekomendacijas ir yra pasirengusi, kai tik įmanoma, remti jų įgyvendinimą. ES mano, kad svarbu įtraukti jaunimą ir moteris, ir ragina toliau dėti pastangas siekiant užtikrinti, kad institucijos būtų visapusiškai reprezentatyvios. ES atkreipia dėmesį į pilietinio ir politinio dalyvavimo svarbą ir šiuo atžvilgiu palankiai vertina politinių partijų bei rinkimų įstatymų priėmimą ir laukia jų įgyvendinimo; ES yra pasirengusi, bendradarbiaudama su Švietimo ministerija, remti pilietinio ugdymo programas. ES mano, kad svarbu apsaugoti nuomonės, saviraiškos, asociacijų ir taikių susirinkimų laisves, taip pat itin svarbų žiniasklaidos, nepriklausomų žurnalistų ir pilietinės visuomenės vaidmenį. ES taip pat ragina peržiūrėti atitinkamą teisinę sistemą, įskaitant Kovos su kibernetiniais nusikaltimais įstatymą ir apsaugos potvarkius, kad jie atitiktų tarptautinius standartus, ir yra pasirengusi šią peržiūrą remti.

37a. ES palankiai vertina tai, kad buvo įsteigtas Viešojo sektoriaus modernizavimo komitetas ir nustatytas veiksmų gairių parengimo iki 2022 m. birželio mėn. pabaigos plataus užmojo tvarkaraštis. ES ragina plėtoti konkrečią veiklą, kuria būtų gerinamas viešųjų paslaugų teikimas, viešųjų institucijų veiksmingumas ir efektyvumas bei skatinamas aktyvesnis visuomenės dalyvavimas, ir yra pasirengusi ją remti. ES taip pat palankiai vertina vykdomą Jordanijos valdžios institucijų ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dialogą dėl tam tikrų svarbių ekonomikos sektorių augimo sričių nustatymo, siekiant parengti išsamų ekonomikos planą.

38. ES pakartoja, kad svarbu užtikrinti pilietinei visuomenei, žiniasklaidai ir žurnalistams saugią ir įgalinančią erdvę tiek internete, tiek ne internete, kuria galėtų būti prisidedama prie šalies vystymosi ir modernizavimo, ir ragina Jordaniją šiuo atžvilgiu nustatyti patikimą teisinę sistemą. Atsižvelgdama į iššūkius, su kuriais, kaip pranešama, susiduria pilietinė visuomenė, ES skatina ir tebėra įsipareigojusi remti klestinčią pilietinę visuomenę, prisidedant prie taikios, teisingos, įtraukios ir demokratinės visuomenės kūrimo, taip pat remti paslaugų teikimą ir didinti informuotumą apie dedamas politinio modernizavimo pastangas. ES pripažįsta pagrindą Jordanijos susirūpinimą dėl saugumo ir kovos su terorizmu, tačiau ES tebesilaiko nuomonės, kad geriausias priešnuodis radikalėjimui ir nestabilumui yra atvira, įtrauki ir atspari visuomenė, kurioje propaguojamos ir ginamos visos žmogaus teisės ir pagrindinės laisvės.

39. ES ragina Jordaniją įsipareigoti toliau stiprinti savo teisinę sistemą, kad ji visapusiškai atitiktų Jungtinių Tautų konvencijos prieš kankinimą, kurios šalimi Jordanija yra, normas, be kita ko, pradėti kriminalizuoti visų formų kankinimo ir netinkamo elgesio atvejus. ES ragina Jordaniją ratifikuoti JT konvencijos prieš kankinimą fakultatyvų protokolą, toliau tirti visus įtariamus kankinimo atvejus ir patraukti nusikalstamos veikos vykdytojus baudžiamojon atsakomybėn. ES taip pat ragina Jordaniją įgyvendinti visuotinio periodinio vertinimo rekomendacijas.

40. ES ragina Jordaniją toliau daryti pažangą lyčių lygybės, visiško moterų ir mergaičių žmogaus teisių įgyvendinimo ir jų įgalėjimo srityse, taip pat panaikinant seksualinį smurtą ir smurtą dėl lyties. Atsižvelgdami į tai, norėtume paraginti ypač daug dėmesio skirti vaikų, ankstyvoms ir priverstinėms santuokoms ir „apsaugomajai globai“, moterų teisei kreiptis į teismą ir visapusiškam teisinės sistemos, apsaugančios moterų naudojimąsi žmogaus teisėmis ir seksualinio smurto bei smurto dėl lyties aukas, įgyvendinimui. ES yra pasirengusi remti Jordanijos nacionalinę strategiją dėl moterų ir jos nacionalinį veiksmų planą dėl Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos 1325 dėl moterų, taikos ir saugumo įgyvendinimo.

41. ES gerai vertina ir yra pasirengusi remti Jordanijos pastangas išlaikyti taiką religijų sambūvį. Ji palankiai vertina iniciatyvas, kuriomis bus siekiama skatinti daugiakultūriškumą ir kultūrų įvairovę – tai taip pat būtų teigiamas pavyzdys visam regionui.

42. Nors paskutinė egzekucija buvo įvykdyta 2017 m. kovo mėn., ES apgailestauja, kad 2014 m. Jordanija nutraukė *de facto* galiojusį **mirties bausmės** vykdymo moratoriumą, ir ragina Jordaniją atnaujinti moratoriumo taikymą siekiant galiausiai panaikinti mirties bausmę.

43. ES tikisi, kad bus reformuota Jordanijos teisinė ir institucinė sistema, susijusi su žmogaus teise į privatumą ir duomenų apsaugą, ir yra pasirengusi šiuo tikslu remti Jordanijos pastangas.

ES ir Jordanijos partnerystės judumo srityje įgyvendinimas

44. Migracija ir judumas yra kompleksinis ES ir Jordanijos bendradarbiavimo klausimas, be kita ko, prekybos žmonėmis, visų pirma pažeidžiamoje padėtyje esančiomis moterimis ir nepilnamečiais, problemos sprendimo kontekste. ES palankiai vertina iniciatyvas, kurių imtasi įgyvendinant partnerystę judumo srityje, ir ragina aktyviai nagrinėti tolesnio bendradarbiavimo šiame kontekste galimybes. ES palankiai vertina tai, kad 2016 m. lapkričio mėn. buvo pradėtos dvišalės diskusijos dėl **vizų režimo supaprastinimo** ir be leidimo gyvenančių asmenų **readmisijos**, ir yra pasirengusi daryti pažangą derybų procese siekiant visapusiško susitarimo.